Győri Péter: Szemben az árral...

Beszámoló a Hálózat Alapítvány lakásrezsi támogatási és krízis támogatási rendszeréről

I. A Budapesti Lakásrezsi Támogatásról

*Az elmúlt években Budapest 23 helyi önkormányzata együttesen évente **25 – 30 ezer** háztartásnak nyújtott önkormányzati lakásfenntartási támogatást, mintegy **900 millió** Ft/év összegben. A támogatás a háztartások átlagosan **3 %-**ához jutott el. A Hálózat Alapítvány - a Fővárosi Önkormányzat által szabályozott módon – ugyanebben az időszakban évente mintegy **20 ezer** távfűtéses lakásban élő és **40 ezer** egyéb fűtésű lakásban lakó háztartásnak, összesen mintegy **1,2 milliárd** Ft/év összegben nyújtott ún. Budapesti Lakásrezsi Támogatást. Ezzel a Budapesti Lakásrezsi támogatás a távfűtéses lakásokban élő háztartások **8 %**-ához, az egyéb lakásokban élő háztartások **5 %**-ához jutott el. Az utóbbi támogatási forma bürokratikus lebonyolítási költsége töredéke az előzőnek, forrását maguk az érintett szolgáltatók biztosítják.*

Előzmények

Magyarországon a piacgazdaságra történő áttérés az 1990-es évek elején együtt járt több olyan jelentős változással, melyek új és hatékony eszközök kialakítását tették szükségessé. Ilyen változások voltak többek között:

évi kétszámjegyű fogyasztói infláció - közel tíz éven keresztül,

a központi ártámogatási rendszernek – a lakásfenntartási költségeket is érintő - megszűnése, az addigi központi árképzési rendszer részleges decentralizálása a helyi önkormányzatok szintjére,

a közművállalatok privatizációja, az amortizáció kötelező beépítése a költség- és árkalkulációba;

a 90-es évek első felében fölgyorsuló lakossági reáljövedelem-csökkenés, ezen belül a munkanélküliek számának drámai megemelkedése, az elszegényedés fokozódása, a jövedelmi egyenlőtlenségek növekedése.

Az 1990-es években az energia és közműszolgáltatások árainak, a lakásfenntartási kiadásoknak az emelkedése rendre meghaladta az egyébként is magas infláció mértékét.

Budapesten, miközben elkerülhetetlen volt a helyi közüzemi szolgáltatások árainak folyamatos emelése, ez egyben a következő súlyos következményekkel fenyegetett:

- Ugrásszerűen megnő azon háztartások száma, melyek nem képesek fedezni a megemelkedett lakásfenntartási költségeket.

- Megnő azon háztartások száma, ahol az eladósodás mértéke már kezelhetetlenné válik.
- A fizetőképesség csökkenését is meghaladó körben csökken a fizetőkészség (fizetési szándék), akár látens, vagy explicit „polgári engedetlenség" formájában.

Mindezek következtében

♦ Megrendül egyes társadalmi csoportok lakhatásának biztonsága, mely a lakhatás tömeges elvesztéséig is eljuthat.

♦ Olyan eladósodási spirál alakulhat ki, mely később egyáltalán nem, vagy csak nagyon drágán kezelhető.

♦ A lakásfenntartási költségek gyors és halmozott növekedésével leginkább érintett lakástípusok (elsősorban az államszocializmusban telepszerűen épített panel-lakások) piaci értéke radikálisan lecsökken, ez gyorsuló szegregációhoz, slumosodáshoz, igen nehezen kezelhető várospolitikai, ökológiai problémákhoz vezet.

♦ Azon szolgáltatások esetében, ahol a „büntető módszerek" (a szolgáltatás kikapcsolása) nem lehetséges, vagy széles körben nem elfogadott (ilyen a víz, csatorna, szemétszállítás, távfűtés – éppen azok, amelyek árát Budapesten a Fővárosi Önkormányzat szabja meg), jelentősen megnőhetnek a kintlevőségek, vagyis hirtelen földuzzad az az összeg, mely nem folyik be a nyújtott szolgáltatás ellenértékeként.

♦ Ez újabb áremeléseket indukálna, illetve veszélybe sodorná a szolgáltatók likviditását, akár a szolgáltatók csődjéhez, így a szolgáltatások részleges korlátozásához, illetve színvonalának leromlásához is vezethet.

Az áram és a gáz hatósági árának a meghatározása a mai napig a központi kormányzat kezében van. A távfűtés, víz, csatornahasználat, szemétszállítás árát azonban 1992-1994. óta az önkormányzatok határozzák meg, melyek egyben tulajdonosai (privatizált társaságoknál többségi tulajdonosai) a szolgáltató cégeknek.

Ezért 1994-ben - amikor először kellett a Fővárosi Önkormányzatnak tulajdonosként is, s ármeghatározó szervezetként is szembe néznie a fent említett veszélyekkel – felgyorsultak a Budapesti Lakásrezsi Támogatás kidolgozására irányuló munkálatok.[1] A szolgáltatók

[1] Mivel az említett tendenciák már az előző években is láthatóvá váltak, már korábban is kísérlet történt egy ún. **Fővárosi Egységes Kiegészítő Lakásfenntartási Támogatás** bevezetésére, ez azonban akkor, 1991-ben a Fővárosi Önkormányzat szűkre szabott hatásköreinek határaiba ütközött. Egyfajta előtanulmányként lásd ehhez: **Győri Péter:** Eladósodott társadalom, Fővárosi díjhátralékok 1984 - 1994. I. - II. Esély, 1995/1-2.

árbevétele – akárcsak az általános árindex - ugyan folyamatosan emelkedett ezekben az években is, azonban a kintlevőségek aránya is igen dinamikus növekedést mutatott. (1992: **6 %**, 1993: **10-12 %,** 1994: **14-19 %**). Csak a Távfűtő Művek kintlevősége 1991-ről 1993-ra mintegy megduplázódott (**460 millió Ft**-ról **915 millió Ft**-ra nőtt), amely előre vetítette mindazon veszélyeket, melyekről szóltunk.

A szolgáltatók számításai 1994-ben az árbevétel és a kintlevőségek mértékéről

		1993. évi tény	**1994. évi várható**	**1995. évi terv**
Távfűtés	Árbevétel (milliárd Ft)	9,5	10,5	15,6
	Határidőn túli tartozások (millió Ft)	915	1,416	2,817
	Tartozás/árbevétel (%)	***9,6***	***13,5***	***18,1***
Víz	Árbevétel (milliárd Ft)	5,1	5,8	8,5
	Határidőn túli tartozások (millió Ft)	600	907	1,500
	Tartozás/árbevétel (%)	***11,8***	***15,6***	***17,6***
Csatorna	Árbevétel (milliárd Ft)	3,9	4,3	7,2
	Határidőn túli tartozások (millió Ft)	422	814	1.316
	Tartozás/árbevétel (%)	***10,8***	***18,9***	***18,3***

Ezeknek a közvetlenül, rövid-közép távon fenyegető kockázatoknak a számba vétele és józan belátása vezetett oda, hogy megpróbáljunk egy új problémamegoldó eszközt kialakítani Budapesten. Ez a Budapesti Lakásrezsi Támogatás (BLT) rendszere.

A Budapesti Lakásrezsi Támogatási rendszer bemutatása

Budapest területén 23 teljesen független, önálló helyi (kerületi) önkormányzat működik. Az 1993-ban megalkotott ún. Szociális Törvény szerint ezek az önkormányzatok ún. lakásfenntartási támogatást nyújt*hatt*ak a rászorulóknak: volt kerület, amelyik nyújtott ilyen támogatást, volt, amelyik nem, a feltételek igen változatosak (sokszor esetlegesek), a nyújtott összegek általában rendkívül alacsonyak voltak[2].

A Fővárosi Önkormányzatnak viszont nincs hatásköre, hogy pénzbeli támogatást folyósítson a háztartásoknak, holott ennek hiányában a fent említett veszélyekkel kellett számolni. Az érintett szolgáltató részvénytársaságok anyagilag is érdekeltek voltak abban, hogy lehetőleg

[2] 1999-ben Budapesten a 23 helyi önkormányzat összesen **872 millió Ft**-ot fordított helyi lakásenntartási segélyre (az előző és a következő években ennél kevesebbet), melyből **31 ezer** háztartás részesült, egy háztartásra éves szinten átlagosan **28.500 Ft segély** jutott.

fennmaradjon a fogyasztók fizetőképessége, de legalább is ne növekedjenek drámaian a kintlevőségek.

Ezért hoztuk létre a Hálózat Alapítványt[3], melynek vezető testülete a szolgáltatók, a fővárosi önkormányzati képviselők, s néhány civil szervezet delegáltjaiból áll. Az Alapítványba a szolgáltatók (víz-, csatorna-, szemétszállítás, távfűtési részvénytársaság) befizetik árbevételük **1-2 %-**át (a kintlevőségeiknek megfelelő összeg nem egészen **10 %**-át). E közérdekűnek tekinthető befizetés után a társaságokat adókedvezmény illeti meg. Bár első megközelítésben a szolgáltatók közvetlen anyagi részvétele a BLT forrásainak biztosításában ellentmond bizonyos közgazdasági, piaci logikának (mely szerint elsősorban az állam, önkormányzat feladata lenne e rendszer finanszírozása), mégis több érv hozható fel az ilyen megoldás mellett is. Külső támogatás (explicit, vagy implicit szubvenció) esetén „felpuhul" az önkormányzati tulajdonú (vagy akár részben privatizált) cég gazdálkodása, gyengülhetnek a költséghatékonyság növelésére, a kintlévőségek csökkentésére tett erőfeszítések, torzulhatnak az ún. „áralku" folyamatai. Ugyanakkor a rezsitámogatás közvetlenül a társaságok bevételeit növeli.[4]

A BLT célcsoportját, feltételeit, háztartásonkénti összegét a fővárosi képviselő testület rendeletben szabályozza. A jogosultak körét és a támogatás összegét minden évben – különféle PR eszközök igénybe vételével - kihirdeti a Fővárosi Önkormányzat, a jogosultak az igénylő lapokat a helyi (kerületi) polgármesteri hivataloknál megtalálják, és ott leadhatják. Az Alapítvány munkatársai ezeket összegyűjtik, ellenőrzik, eljuttatják a szolgáltatói számlakibocsátó szervezetekhez, ahol az egyes számlákon rögzítik a fogyasztás szerinti díj összegét, a támogatás összegét, a kettő különbözeteként a fogyasztó által ténylegesen fizetendő összeget. Amikor a fogyasztó az ily módon csökkentett összegű számlát kifizette, az Alapítvány „helyette" kifizeti a számla fennmaradó részét, a támogatás összegét. (A tényleges

---

[3] Akkor még nem gondoltuk, hogy hosszú évekig ez lesz az ország legnagyobb pénzforgalmú „civil szervezete", melynek kuratóriumi elnöki feladatait a mai napig ellátom, ebben az időszakban, 1990-2002. között a Fővárosi Közgyűlés Szociálpolitikai és Lakásügyi Bizottságának elnöke voltam. Vagyis ez most egyben egy beszámoló is a „Hálózat Alapítvány projekt" egy időszakáról.

[4] Tekintsünk egy egyszerű, modellszerű példát erről: egy átlagos távfűtéses lakás éves fogyasztásának díja **100.000 Ft**. Ha ez meghaladja a háztartás fizetőképességét, akkor nagy valószínűséggel ez az összeg nem folyik be a társasághoz. **20.000 ilyen háztartás** esetében ez a kintlevőség **2 milliárd** Ft lenne. Ha a BLT **20.000 Ft** támogatást nyújt e háztartásoknak, s ezt az összeget az Alapítványon keresztül a szolgáltató biztosítja (20.000 háztartás esetén ennek összege **400 millió Ft**), azzal, hogy a fennmaradó, fizetendő összeget már meg tudja fizetni az alacsony jövedelmű fogyasztók célcsoportja is, akkor **1,6 milliárd forint** bevétel befolyik ebből a fogyasztói körből is.

pénzmozgások valójában ennél is egyszerűbben zajlanak.) E technikai megoldások következtében a támogatás bürokratikus költségei minimálisak, készpénz kifizetésére nem kerül sor, csak az tudja fölhasználni a támogatást, aki a számla fennmaradó részét kifizette. Ily módon az is biztosítható, hogy a társaságok által átadott források kizárólag az illető szolgáltató számlajóváírására legyenek felhasználva.

Mivel a folyamatosan emelkedő árak – a statisztikák és az empírikus szociológiai felmérések szerint is - a legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező háztartások fizetőképességét veszélyeztetik a legnagyobb valószínűséggel, ezért a támogatásra jogosultak körének meghatározásánál ezeket a háztartásokat tekintettük célcsoportnak. A ténylegesen jogosultak körének nagyságát természetesen a rendelkezésre álló források nagysága is behatárolta. Így a távfűtési díjtámogatás esetén az ilyen lakásban élő 250.000 budapesti háztartás alsó jövedelmi decilisét (max. **25.000** háztartás), a víz-, csatorna-, szemétdíjtámogatás esetén a 810.000 ilyen szolgáltatást igénybe vevő háztartások alsó jövedelmi decilisének a felét (**40.000** háztartás) céloztuk meg. A jogosultsági feltételek ennek megfelelően lettek kialakítva, maximálisan figyelembe véve azt is, hogy mind a jogosultság (rászorultság) bizonyítása, igazolása, mind az ellenőrzés a lehető legegyszerűbb és panaszmentesebb legyen. Így a távfűtési díjtámogatás esetén az alsó jövedelmi decilis jövedelem-határa jelöli ki a jogosultság határát (a statisztikai becslések és a jövedelembevallások, -igazolások kalkulált hibáival, torzításaival korrigálva), az egyéb díjtámogatások esetén a különböző, központilag szabályozott rendszeres helyi önkormányzati segélyekben részesülők, illetve a valamilyen oknál fogva ilyenben nem részesülő, de igen alacsony jövedelemmel rendelkezők tartoznak a jogosultak közé. (Jellemző e módszer működőképességére, hogy évi 1-2 bejelentéstől eltekintve nem merültek föl kifogások a támogatásban részesülőkre vonatkozóan.)

Az egy háztartásnak jutó támogatás mértékének meghatározásakor fontos szempont, hogy ez az összeg nem lehet túl alacsony (mert akkor nem éri el célját), de nem haladhatja meg az aktuális díjemelés átlagos háztartásra jutó összegét sem. Így a háztartásonkénti támogatás az - érintett számlák szerint fizetendő - összeg kb. **15-20%**-át tették ki.

A BLT lényeges jellemzője, hogy ez egy egységes, normatív, ún. nyílt végű támogatás. Vagyis akik a támogatás meghirdetett feltételeinek megfelelnek, azok – valós adatokat tartalmazó kérelem benyújtása esetén – jogosultak a támogatásra, a számlajóváírás automatikusan 12

hónapon keresztül megtörténik[5]. Ez úgy oldható meg, hogy az évente rendelkezésre álló források, a jogosultsági feltételek, a háztartásonkénti támogatási összeg előzetes kalkulációja során eleve némileg több háztartással számolunk, mint ahány háztartás azt ténylegesen igénybe is veszi (a kérelmet beadja, a legintenzívebb tájékoztatási munka mellett is). Ennek következtében a forrásokból évente pénzmaradvány is képződik az Alapítványnál (kezdetben a maradvány elérte a 20 %-ot, majd fokozatosan csökkent, a beüzemeléssel párhuzamosan, jelenleg kevesebb, mint 5 %).

Például a 2002. évi kalkuláció során tudtuk, hogy a **250.000** távfűtéssel ellátott háztartásból a jogosultsági feltételeknek kb. **25.000** háztartás felelhet meg, mégis (az előző évek tapasztalatai alapján) **20.000** ténylegesen igénybe vevő háztartással kalkuláltunk előre, végül **18.000** háztartás adott be érvényes kérelmet (így az óvatos kalkuláció következtében automatikusan keletkezik némi maradvány). Víz-, csatorna-, szemétszállítási támogatásra a budapesti **810.000** háztartásból kb. **45-50.000** háztartás felelne meg a jogosultsági feltételeknek, szintén az előző évek tapasztalatai alapján **40.000** ténylegesen igénylő háztartással kalkuláltunk, végül **38.000** háztartás adta be az érvényes igénylését.

A BLT ismertségét, elfogadottságát, illetve társadalmi környezetét illusztrálja a bevezetését követő második évben végzett vizsgálat, melyet a fogyasztói oldal monitorozása érdekében az egyik szolgáltató minden évben elvégeztet.

A FŐTÁV Rt. fogyasztóinak körében végzett véleménykutatás egyes kérdéseire adott válaszok (Marketing Centrum)

Kérdés	Válasz	%
Hallott-e Ön a díjkompenzációról (BLT)?	Igen	63
Hallott-e…(egy főre jutó jövedelem – 12.000 Ft/hó)	igen	78
Tudja-e hogyan lehet a BLT-t igénybe venni?	igen	86
Egyetért-e azzal, hogy az anyagi okok miatt nem-fizetőket, nem szankcionálni kell, hanem valahogyan segíteni?	igen	78
Egyetért-e azzal, hogy a szolgáltató kikapcsolja a fűtést, ha a lakók 50 %-a nem fizet?	igen	19
Távhődíj-emelés esetén lehet-e, hogy fizetésképtelenné válnak?	igen	68
Az Ön, illetve családja anyagi helyzete az elmúlt öt évben…?	romlott	77
A következő év őszéig az Önök anyagi helyzete…?	romlani fog	67
A lakásrezsi az On családi költségvetésének mekkora részét teszi ki?	50 %-nál több	40

[5] Nagyon sok év szívós munkáját követően sikerült csak elérnünk, hogy 2004-ben országosan is bevezessék a normatív lakásfenntartási támogatást.

A távfűtési díj az Ön családi költségvetésének mekkora részét teszi ki?	20 %-nál több	66

A havi rendszeres támogatás említett pénzmaradványa (és kamatai, valamint az Alapítvány egyéb bevételei) terhére kialakítottuk az ún. **hátralék-kiegyenlítő támogatás** rendszerét. Ez azoknak a háztartásoknak a megsegítését szolgálja, akik nem tudták kifizetni közüzemi számlájukat. (Az előzőekben ismertetett havi rendszeres díjtámogatásban az is részesülhet, akinek korábbról fizetési elmaradása van, viszont ez nem halmozódik tovább, ha a támogatással csökkentett számlaösszeget elkezdi fizetni.) A hátralékkiegyenlítő támogatás feltételeit az Alapítvány részletesen lefektetett szabályai tartalmazzák, e támogatáshoz kizárólag önkormányzati, vagy megfelelő referenciával rendelkező civil szociális szervezet javaslatára, az ott dolgozó felkészült szociális munkásokkal együttműködve lehet hozzájutni. E támogatás nyújtásának fontos feltétele, hogy a hátralékos ügyfélnek ki kell fizetnie önrészként – akár más segélyből fedezve - a hátralék **50-80 %-**át (attól függően, hogy mikori a hátralék).

A hátralékkiegyenlítő támogatás egyik speciális fajtája az ún. **krízis támogatás**, mely a kilakoltatás veszélyével fenyegetett családok sajátos anyagi megsegítését szolgálja, a lakás elvesztésének megakadályozása érdekében. Ezekben az esetekben a sajátrész kifizetésére vonatkozó feltételek jóval enyhébbek.

A különböző támogatási formák a különböző fokú lakásfenntartási nehézségekkel küzdő háztartások közvetlen megsegítését célozták egy egymásra épülő rendszerben. Ezt egészítették ki még a következő rendszerelemek, „modulok”: A Fővárosi Önkormányzat célzott pályázatokkal támogatta azt, hogy civil szervezeti formában alakuljon ki egy **szociális lakáscsere hálózat**, mely azoknak próbált ingyenes „ingatlanközvetítéssel”, jogi közreműködéssel segíteni, akiknek nem volt reményük - még segítséggel sem - lakásuk jövőbeni fenntartására, de önmaguk védtelenek és járatlanok az ingatlanpiacon. Szintén kiegészítő támogatással kellett azt is elősegíteni, hogy az új kihívásoknak megfelelően az önkormányzati családsegítő központokban alkalmazni tudjanak **adósságkezelő tanácsadókat**, a támogatások elbírálásában közreműködő, erre a területre **specializálódott szociális munkásokat** és jogászokat[6].

[6] Ha nem is a legszerencsésebb módon, de azóta ezt is megpróbálták egyfajta szabályozással országosan elterjeszteni.

A BLT immár több éves működtetése során azt tapasztaltuk, hogy a szolgáltató részvénytársaságok „érzékenysége” a kintlevőségeik kezelése iránt igen-igen különböző. Ez függ a szolgáltatás kikapcsolásának, megvonásának lehetőségétől, de függ a szolgáltató piaci helyzetétől, a menedzsment felkészültségétől is, és attól is, hogy mennyire befolyásolja a kintlevőségek nagysága a vállalat nyereségességét. Van olyan szolgáltató, ahol még a számlázási rendszer is igen sok pontatlanságot tartalmaz, a kintlevőségek nyilvántartásáról nem is beszélve, s van olyan szolgáltató is, ahol – sajátos módon éppen a BLT bevezetésének hatására – komoly technikai fejlesztéseket hajtottak végre e nyilvántartási rendszerek területén, a BLT hatását is megpróbálják rendszeresen monitorozni.

Ezen elemzések alapján például a távfűtési díjak esetében elmondható, hogy miközben a havi beszedési hatékonyság[7] a 80-as évek végi átlagosan **95 %**-ról fokozatosan **80-85 %**-ra süllyedt, aközben a BLT-t igénybe vevő háztartások körében ez **97 %**-ot tesz ki. Vagyis éppen a fizetőképességgel leginkább küszködők egy részénél sikerült a havi időbeni számlakiegyenlítést megőrizni. A víz-, csatorna-, szemétszállítási és távfűtési díjtámogatással együttesen mintegy **60.000** rászoruló háztartás lakhatási biztonságát, más szóval ennyi fogyasztó fizetőképességét sikerült megőrizni az elmúlt évek során.

A BLT bevezetése előtt – a támogatási rendszer nélkül meghozott központi árhatósági döntések éveiben – a kintlevőségek radikális növekedésnek indultak, néhány év alatt kritikus szintre emelkedtek. A hatékonyságmérő elemzések azt mutatják, hogy a BLT – természetesen más intézkedésekkel együttesen – hozzájárult ahhoz, hogy az érintett szolgáltató társaságok „beszedési hatékonysága” (a ténylegesen kifizetett és a fizetendő számlaösszegek aránya) nem romlott tovább drámaian, ezt az arányt legalább is sikerült stabilizálni.

A tárgyhavi (márciusi) számlázott összeg és a tárgyhavi hátralék arányának alakulása (1991-1998.)[8]

	1991	1992	1993	1994	1995*	1996	1997	1998
Tárgyhavi számlázott összeg (milliárd Ft)	2,0	3,0	4,0	2,5	2,9	3,9	5,1	5,6

[7] Az adott hónapban kibocsájtott számlák összegének hány százaléka folyt be a rendes határidőig.

[8] Az adatok csak tendenciák értelmezésére alkalmasak, együttesen tartalmazzák az érintett szolgáltatók lakossági számláinak összegét és néhány más szolgáltatás összegeit is. Márciusban már általában érzékelhető az éveleji árváltozások hatása, s ezek egyben ún. téli nagyszámlák. Forrás: Díjbeszedő Rt. és saját számítás

Tárgyhavi hátralék a tárgyhavi számlázott összeg %-ában[9]	8,2	9,4	12,5	20,0	17,2	21,8	19,6	20,7

*A BLT bevezetésének éve

A BLT ugyan megpróbált időben és hatékonyan reagálni a piacgazdasági átmenet éveiben fölmerült új szolgáltatói-fogyasztói helyzetre, a gazdasági, társadalmi és közigazgatási környezet radikális változásaira, azonban az új helyzet (a GDP immár évről-évre növekszik), immár lehetővé és egyben szükségessé is tette egy **országosan egységes, garantált, megfelelően szabályozott lakásfenntartási támogatási rendszer** bevezetését. A Budapesti Lakásrezsi Támogatás több éves költséghatékony és panaszmentes működése ehhez egyrészt figyelembe vehető tapasztalatokkal szolgált, másrészt viszont ez a változás – a normatív lakásfenntartási támogatás bevezetése – egyben a Budapesti Lakásrezsi Támogatás további sorsának az újragondolását is indokolttá teszi.

II. A hátralékkiegyenlítő és krízis támogatásokról

A Budapesti Lakásrezsi Támogatás ahhoz hozzájárulhatott, hogy a 90-es évek közepén Budapesten elkerülhető legyen a hátralékok robbanásszerű expanziója, azt azonban nem előzhette meg, hogy nagyon sokan mégis fizetési elmaradásba csússzanak, sokaknak mégis növekedjen a hátraléka. A becslések szerint ma legalább 50 ezerre tehető azon budapesti háztartások száma, akik hat hónapon túli hátralékkal rendelkeznek (az említett szolgáltatásokon túl áramdíj-, gázdíj-, lakbér-, vagy társasházi közös költség-hátralékkal).

A Budapesti Lakásrezsi Támogatás – mint említettük - éves, kalkulált maradvány összegét ezen hátralékos háztartások támogatására fordítja.

A Hálózat Alapítványhoz eddig (**1996. szeptember 1. – 2004. december 3. között**), összesen **21.642** db hátralékkiegyenlítő támogatási kérelem érkezett be, melyek közül **18.537** db kérelemről született pozitív döntés (**85 %**). A **18.537** család részére összesen **1 milliárd 637 millió Ft** támogatást ítélt oda a kuratórium a Támogatási Szabályzat szerint. A megítélt

[9] Ez a viszonyszám mutatja leginkább a BLT közvetlen hatását, egyben közvetlen hatást gyakorol a szolgáltatók likviditási helyzetére. Ugyanakkor az is nagyon lényeges, hogy 3-6-12 hónapon keresztül hogyan alakul a beszedettség, hogyan változik az ún. határidőn túli kintlevőségek, illetve a már behajthatatlan követelések volumene és aránya. (E kintlevőségek volumene – az áremelkedéssel párhuzamosan növekszik, azonban éves árbevételhez viszonyított arányuk nem haladja meg az 5 %-ot).

hátralékkiegyenlítő támogatások legnagyobb részét a FŐTÁV Rt kintlevőségei tették ki (**637 mFt**), illetve a viz-, csatorna-, szemétdíj kintlévőségek (5**36 mFt**). Az ún. krízis támogatások keretében mintegy **213 mFt** lakbér-hátralék kiegyenlítéséről született döntés (**13 %**) az érintettek kilakoltatása elkerülése érdekében. Ez utóbbi támogatásra az alapítványi egyéb bevételek, illetve kamatok nyújtanak fedezetet.

A Hálózat Alapítvány ún. krízis támogatást nyújt azokban az esetekben, amikor a lakbér-hátralék miatt felmondják a lakásbérleti szerződést, s kilakoltatásra kerülne sor. A krízis helyzetre tekintettel ilyenkor nincs mód kötelező saját részt előírni a kérelmezőknek, ugyanakkor az Alapítvány a kamatokat ebben az esetben nem támogatja, hanem „elvárja" a vagyonkezelőktől, hogy a hátralék kifizetése „ellenében" erről lemondjanak. Természetesen csak akkor kerülhet sor ilyen támogatás tényleges folyósítására, ha a vagyonkezelő visszavonja a felmondást.

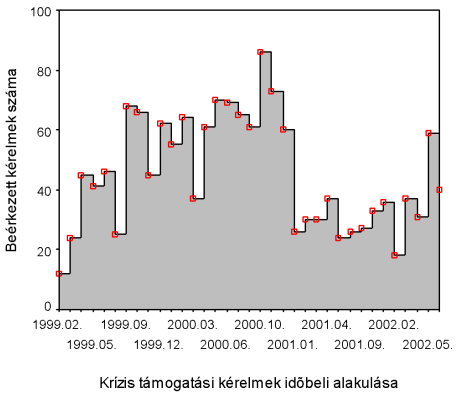
A Hálózat Alapítvány kuratóriuma minden hónapban ülést tart és dönt a beérkezett kérelmekről. A kérelmek beadását aprólékos előkészítés előzi meg, melynek során a helyi segítő szolgálat szociális munkása (sokszor az erre a munkára kiképzett, specializált ún. adósságkezelő tanácsadó) és az adós ügyfél együttműködésében kialakítják az adósságrendezés módozatait. A részletes – a szociális helyzetre, okokra, indoklásra, adósságra kiterjedő – kérelmek közül **a 100.000 Ft feletti támogatási összegre, illetve az ún. krízis támogatásokra irányuló kérelmek adatainak egy részét 1999. februárja óta** elektronikus formában is rögzítik a kuratórium döntéseinek elősegítés érdekében.

1999. februárja és 2002. júniusa között, vagyis mintegy három és fél év alatt **1589** olyan család fordult az Alapítványhoz, akiknek a vagyonkezelő fölmondta a lakásbérletét, s csak a krízis támogatással lehetett megakadályozni, hogy a család valóban az utcára kerüljön. Ugyanebben az időszakban **1540** olyan nagyhátralékos család fordult az Alapítványhoz, akik több mint 100.000 Ft támogatás megítélését kérvényezték. Ennek a **4029** családnak az elektronikus formában rögzített adatait elemezzük a következőkben. (Az eddigi összes, **18.537** kérelmező család közül a korábbi kérelmezők adatai, illetve a 100.000 Ft-nál kisebb támogatási igényt benyújtók adatai (**76 %**) elektronikus formában nem lettek elmentve.)[10]

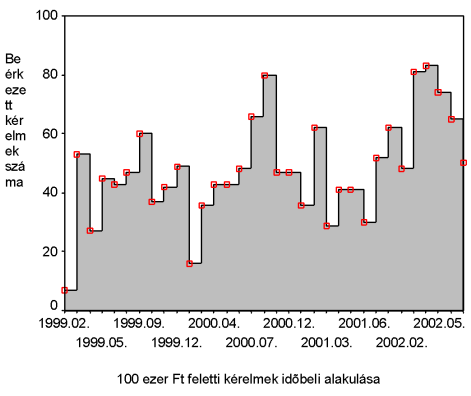
A hónapról-hónapra beérkező kérelmek időbeli alakulását igen sok tényező befolyásolja. A krízis támogatási kérelmek általában néhány, jól meghatározható kerületből érkeznek, ahol éppen „kilakoltatási hullám", akció veszi kezdetét. Aztán más kerületben lakókra kerül a sor.

[10] Az adatok feldolgozásában segítségemre volt Komka Norbert és Kulinyi Luca.

Több év átlagában elmondható, hogy az ilyen esetek száma nem növekszik, 1999-2000-hez képest inkább csökken, nagy hullámzásokkal, váratlan fordulatokkal. A 100.000 Ft feletti támogatást igénylők számának időbeli alakulása inkább mutat egy fajta stabil, lassú növekedést – szintén nagy havi hullámzásokkal -, mely részben az eladósodott háztartások hátralék-halmozódásának, a havi rezsiösszegek nominális növekedésének, részben pedig a budapesti adósságkezelő támogató hálózat fokozatos bővülésének a következménye.

Krízis támogatási kérelmek időbeli alakulása

100 ezer Ft feletti kérelmek időbeli alakulása

Kiszorítás kerületi szinten

A hónapról-hónapra beérkező krízis támogatási kérelmek egyfajta képet adnak arról, hogy hogyan alakulnak Budapesten a lakbér (és csatlakozó rezsidíjak) elmaradásából adódó felmondások, kilakoltatásra felszólítások. A kerületek közötti eltérés rendkívül jelentős ebből a szempontból. A kilakoltatás előtt álló családok kérelmeinek a **87 %**-a hét kerületből érkezett. Ezek részben a hagyományos „bérlakásos" kerületek (Terézváros, Józsefváros, Kőbánya, Angyalföld), részben a néhány tömbszerű slumosodó bérlakásos lakóteleppel rendelkező kerületek (Zugló, Rákoskeresztúr, Pesterzsébet). A legsúlyosabb a helyzet Angyalföldön és Józsefvárosban, ahonnan átlagosan havi 8-10 krízis kérelem is beérkezik. A többi 16 kerületből egyáltalán nem, vagy elvétve érkeznek ilyen kérelmek. Emögött kétféle tendencia húzódik meg: vannak helyhatóságok, ahol nem akkora a probléma, vagy nem élnek a lakásbérleti jogviszony felmondásának eszközével, s vannak helyhatóságok, ahol a bajba kerülteknek szinte nincs kihez fordulniuk, vagy a vagyonkezelő még a Hálózat Alapítvány hátralékkiegyenlítő ajánlata alapján sem hajlandó lemondani a kamattartozásról, illetve eltekinteni a kilakoltatás végrehajtásától.

Mintegy öt év kérelmei alapján azt tapasztaltuk, hogy a kerületek rendkívül szigorú és nehezen követhető *kizáró* feltételeket alkalmaznak a *lakásfenntartási támogatás* szabályozásánál, megítélésénél, viszont ha valaki mégis megfelel a feltételeknek, de hátraléka keletkezik, akkor eleve nem nyújtanak lakásfenntartási támogatást. A Hálózat Alapítványhoz eljuttatott környezettanulmányokból pontosan megállapítható, hogy számos olyan család, akik súlyosan rászorultak voltak az elmúlt években, ennek ellenére támogatást nem kaptak a kerületi önkormányzattól, s pontosan nyomon követhető, hogy emiatt (is) sokszor egyenes út vezetett a felmondáshoz - amikor már legfeljebb csak a Hálózat Alapítvány segítségére számíthattak....

Ettől lényegesen eltérő a 100.000 Ft feletti támogatási kérelmek területi megoszlása. Az ilyen kérelmeknek is mintegy **70 %**-a összesen hat kerületből érkezett. Ezek azonban egészen más kerületek, a "nagy lakótelepes" kerületek (Óbuda, Újpest, Újpalota, Pestszentlőrinc, Kispest, Csepel). Az e területekről beérkező – 100.000 Ft feletti támogatási - kérelmek esetében az egy háztartásra jutó átlagos hátralékösszeg több mint félmillió Ft.

A kilakoltatás előtt álló és a nagyhátralékos családok és lakásaik

Korábbi írásunkban[11] többek között bemutattuk, hogy ugyan a lakosság mintegy 12 %-a folyamatosan nem képes önerejéből kifizetni a havi lakásfenntartási költségeket, lakásfenntartási támogatásban legfeljebb a háztartások 3 %-a részesül. Azt is részletesen elemeztük, hogy a helyi önkormányzatok milyen szabályozási technikákon keresztül szorítják ki a támogatásra szorulók egyes csoportjait a támogatáshoz jutásból. A Hálózat Alapítvány adatai részben abba is bepillantást engednek, hogy kik is – milyen lakásokban laknak, milyen jövedelemmel rendelkeznek – azok, akik a támogatásokból nem, legfeljebb a retorziókból részesülhetnek.

A lakbérhátralék miatt kilakoltatás előtt álló családok **56 %**-a kicsi, 40 m2-esnél kisebb lakásban él, csupán **14 %**-uk lakásának a mérete haladja meg a 60 m2-t. Ezeknek a lakásoknak több mint a fele (**56 %**) egyszobás. Az 1600 kilakoltatás előtt álló családból

[11] **Győri Péter**: A szubszidiaritás útja is kirekesztéssel van kikövezve. Működik-e a lakhatás megőrzését szolgáló támogatási-szabályozási rendszer ma Magyarországon? Készült az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Szociális Stratégiai Önálló Osztály „Társadalmi befogadás 2002." kutatási programja keretében. 2003.

mindössze **120** lakása volt 3 (vagy annál több) szobás. A kilakoltatás előtt álló családok lakásainak **40 %**-a komfortnélküli, vagy félkomfortos lakás. Ezek a lakások – szinte kizárólag – a kilakoltatás természetéből adódóan, önkormányzati tulajdonú lakások. Összefoglalva, kiket lakoltatnának ki az önkormányzatok: többségében kis alapterületű, egyszobás, nem komfortos lakásban lakókat, kisebb részben közepes alapterületű, másfél, két szobás, komfortos-összkomfortos lakásokban lakó családokat.

A nagyhátralékosok nem csak egészen más területen, hanem egészen más lakásokban is laknak. E lakások szinte kivétel nélkül (**96 %**) összkomfortos, távfűtéses lakások, melyek több mint két lakószobából állnak (a félszobákat is ideszámítva **97 %**), általában közepes alapterületűek (40-80 nm-es **87 %**).

Más-más háztartástípus jellemző a kétféle hátralékos csoportra. A kis, komfortnélküli lakásokban lakó, kilakoltatás előtt álló háztartások több mint negyede (**28 %**) egyszemélyes háztartás, több mint fele (**51 %**) legfeljebb két főből álló mikroháztartás. A közepes méretű, összkomfortos lakásokban élő nagyhátralékosok között alig találunk egyszemélyes háztartást (**3 %**), itt a 3-4-5 fős családok a jellemzőek (**66 %**), de közel egyötödük (**18 %**) ennél is népesebb család (a másik csoport **7 %**-a tartozik e népesebb csoportba).

Az ún. nagycsaládosok (ahol 3 vagy több kiskorú gyermeket nevelnek) a krízis támogatást kérők körében nagyobb arányt képviselnek (**12 %**), a lakótelepi lakásokban lakó családokhoz képest (**8 %**), bár a lakótelepi csoportban több a gyerekes család (**63 %**), zömük azonban „csak” egy-két gyereket nevel. A Hálózat Alapítvány által ebben a periódusban támogatott két vizsgált csoportban összesen **3274 kiskorú gyermek** élt, ebből **1619 gyermek** olyan családban, melyeknek már felmondták bérleti szerződését, s támogatás hiányában az utcára lakoltatták volna őket.

A széles körben elterjedt közvélekedéssel ellentétben nem kevés azon hátralékos háztartások aránya sem, ahol nyugdíjasok élnek. A krízis támogatást kérő háztartások **30 %**-ában, a 100.000 Ft feletti támogatást kérő háztartások **36 %**-ában élnek nyugdíjasok. Az érintett családok igen súlyos helyzetét mutatja, hogy a 100.000 Ft feletti támogatást kérő háztartások **60 %**-ában egyáltalán nincs aktív kereső, s e csoport másik **36 %**-ában egy aktív keresőt találunk – miközben e lakótelepi lakások fenntartásához már 15 évvel ezelőtt is a kétkeresős családmodell illeszkedett. Ennél még rosszabb a helyzet a krízis támogatást kérők körében, ahol a háztartások több mint felében (**56 %**) nincs aktív kereső, másik egy negyedében (**28 %**) csak egy aktív keresőt találunk. Mindkét hátralékos csoportban a gondok sokszor a

munkanélküliséggel párosulnak. Jelenleg a vizsgált háztartások **53,** illetve **45 %-**ában (krízis, illetve nagyhátralékos) él aktív korú munkanélküli személy, de a beszámolókból jól látható, hogy a családok ennél jóval nagyobb részének kellett szembenéznie hosszabb-rövidebb időszakon keresztül a munkanélküli helyzetből adódó egzisztenciavesztéssel, ezen belül hátralékossá válással.

A családok jövedelme, a lakásfenntartási kiadások

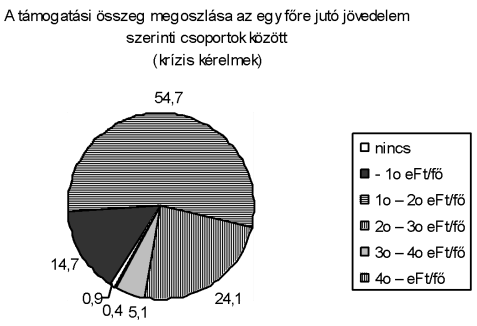
Ezek után nem meglepő, hogy mindkét hátralékos csoportban nagyon alacsony jövedelmeket találunk. „Önhibásak-e", vagy sem, s mennyire a hátralékosok, azon el lehet vitatkozni, az azonban tény, hogy többségük mélyen a létminimum alatt él évek óta. A lakbérhátralék miatt kilakoltatás előtt állók a város nagyon szegény családjai köréből kerülnek ki, **70 %**-uk egy főre jutó jövedelme nem haladta meg a havi 20 ezer Ft-ot a kérelem beadásakor, **94 %**-uk egy főre jutó havi jövedelme kevesebb volt 30 ezer Ft-nál. A jóval drágább lakásokban élő nagyhátralékosok körében is hasonló a helyzet, **96 %**-uk 30 ezer Ft-nál, **63 %**-uk 20 ezer Ft-nál alacsonyabb egy főre jutó jövedelemből kellett hogy gazdálkodjon.
Miközben e zömében nagyon alacsony jövedelmű családok pénzbevételei kevéssé térnek el egymástól, a két csoport lakásainak különbözőségéből adódóan a lakásfenntartási kiadásaik lényegesen eltérőek. A kicsi, komfortnélküli lakásokban lakó, kilakoltatás által fenyegetett családok lakáskiadásai másokéihoz képest alacsonyak, többségük (**52 %**) ilyen kiadásai **5-15 ezer Ft** között mozogtak a kérelem beadásakor, csak minden tizedik esetben haladták meg e kiadások a havi **25 ezer Ft**-ot. Ezzel szemben az összkomfortos lakásokban lakó nagyhátralékosok töredéke (**8 %**) közölte, hogy havi **15 ezer Ft**-nál alacsonyabb lenne a lakásfenntartás költsége, nagy részüknek (**71 %**) **15-30 ezer Ft** közötti havi lakáskiadásokat kellene kifizetnie, egy ötödük esetében a havi **30 ezer Ft**-ot is meghaladnák ezek a terhek.
A lakásfenntartás költségei a kilakoltatás előtt állók körében többnyire (**73 %**) meghaladják a család jövedelmének **25 %**-át, minden ötödik esetben a családi jövedelem több mint felét e kiadások vinnék el. A nagyhátralékosok esetében elvétve (**8 %**) találunk olyanokat, ahol a családi jövedelem **25 %**-a alatt lenne a lakásfenntartási kiadások aránya, itt közel minden második (**48 %**) család jövedelmének több mint a felét teszik ki e kiadások, minden ötödik család esetében a jövedelmek **75 %**-át is meghaladják a lakáskiadások. Olyan deficites háztartásokkal is találkozhatunk, ahol a kifizetendő lakásfenntartási kiadások önmagukban

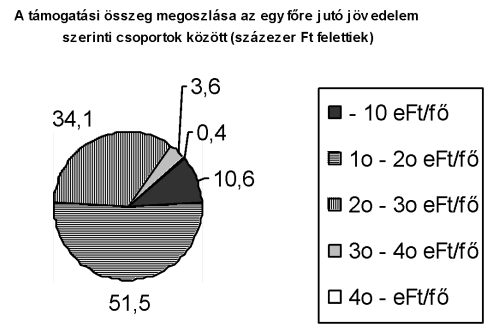
nagyobb összeget tesznek ki, mint a háztartás teljes havi jövedelme (és emellett még pl. táplálkozni is kellene).

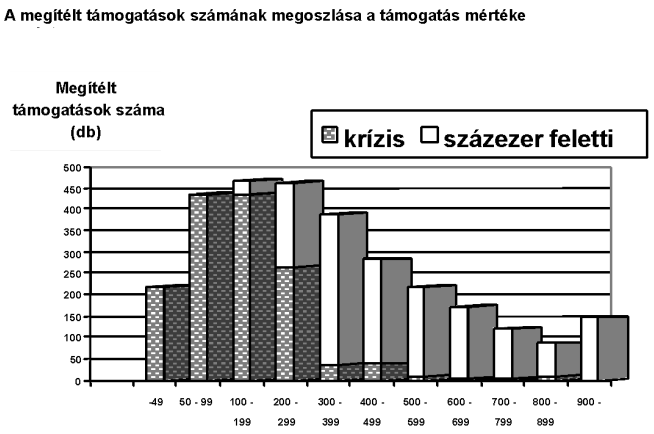
Mint láttuk, az egy főre jutó havi **20-30 ezer Ft**-os jövedelmek feléről, háromnegyedéről van szó, sokszor fejenként kevesebb mint **10 ezer forintból** kellene, hogy életben maradjanak ezek az emberek - ha fizetnék a lakáskiadásokat. Nem tudják fizetni - ezért állnak kilakoltatás előtt ....

És ezek a családok rendre nem jutnak a helyi önkormányzatoktól lakásfenntartási támogatáshoz. A fővárosi kerületek szinte mindegyike kizárja a támogatásból azokat, akik fizetési elmaradásban vannak, ennek ésszerű magyarázatát máig nem adta senki. De a kérelmek sokaságából az is rendre kiderül, hogy az eladósodást megelőzően sem jutottak helyi támogatáshoz e családok, hatékonyan elősegítve ezzel hátralékossá válásukat, majdani kilakoltatásukat.

Bár az érintett családok jövedelmei alapján nem sok kétségünk lehet afelől, hogy a Hálózat Alapítvány által nyújtott támogatások társadalmi értelemben „célzottaknak" tekinthetőek, ezt is ellenőriztük. Ez azt mutatja, hogy a nagyhátralékosoknak nyújtott támogatások **61 %-**át a **20 ezer Ft alatti** egy főre jutó jövedelemmel rendelkező családok kapták, e támogatások **96 %**-a (**366 millió Ft**) a **30 ezer Ft/fő alatti** jövedelemmel rendelkezőkhöz jutott. A krízis támogatások **69 %**-át a **20 ezer Ft/fő** jövedelemmel, **95 %**-át (**204 millió Ft**) a **30 ezer Ft/fő** jövedelemmel rendelkező családok kapták a vizsgált időszakban.

A kilakoltatásra okot adó lakbérhátralékok és a nagyhátralékok

A különböző komfortfokozatú lakásokban (egyébként, mint tudjuk, a különböző kerületekben is) más és más a lakbér, igencsak eltérő a hátralékok mértéke is, s bizony rendkívül eltérő - adataink alapján bizton állíthatjuk, hogy teljességgel kiszámíthatatlan - az az összeg, amely esetében valakinek valahol felmondják a lakásbérleti szerződését. A Hálózat Alapítványhoz forduló, kilakoltatással fenyegetett családok **15 %**-a kevesebb, mint **50 ezer** forint hátralékkal rendelkezett, miközben **25 %**-uk már **200 ezer** forintnál is több lakbérrel tartozik, amikor felmondanak nekik. A krízis támogatást kérelmezők fele több mint **100 ezer Ft** lakbérhátralékkal rendelkezik. A nagyhátralékosok többségének (**62,1 %)** hátraléka a kérelem beadásakor már meghaladta a **400 ezer Ft**-ot, vannak családok, ahol a hátralék már az egymillió forintot is felülmúlja. Ezek a családok zömmel saját tulajdonú, összkomfortos lakásban laknak, a kilakoltatás őket közvetlenül nem fenyegeti.

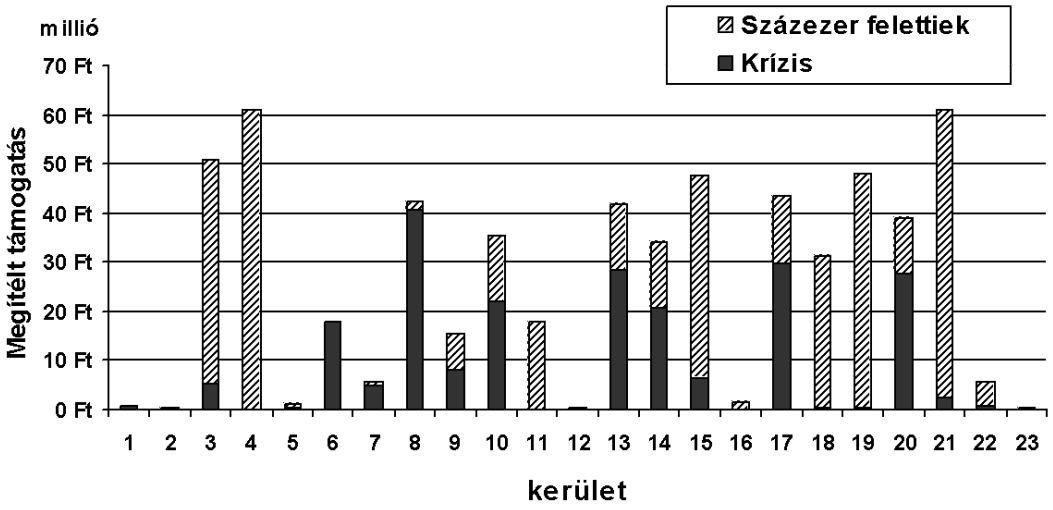
Ugyan semmilyen összefüggést nem sikerült találnunk a hátralék nagysága és a kilakoltatási szándék között, vagy ha igen, az inkább egyfajta fordított összefüggés: ott, ahol a leggyakoribbak a felmondások átlagosan a legalacsonyabb a kilakoltatásra váró családok lakbérhátraléka (Terézváros, Józsefváros, Kőbánya, Angyalföld, Zugló). Azt is mondhatnánk, hogy ezek a „legszigorúbb" önkormányzatok, sokszor már néhány tízezer forintos hátraléknál kitennék a családot. (Rendre találkozunk 3-4 ezer forint lakbérhátralékkal bíró, kilakoltatásra váró családokkal.) Ismét hangsúlyozzuk, nagyon rossz lakásban élő, nagyon alacsony

jövedelmű, helyi lakásfenntartási támogatásban mégsem részesülő családokról van szó. A 100 ezer Ft feletti támogatási igénnyel jelentkező háztartások átlagos hátraléka rendre, minden kerületben többszöröse a kilakoltatás előtt álló családok átlagos hátralékának.

Megítélt támogatási összegek kerületenként

A vizsgált időszak alatt – 1999 eleje és 2002 közepe között – a Hálózat Alapítvány **217 millió Ft**-ot folyósított a krízis támogatásokra és **387 millió Ft**-ot a 100.000 Ft feletti támogatási kérelmekre (összesen **604 millió Ft** támogatás). A krízis támogatások egy sajátos konstrukciót jelentenek az Alapítvány támogatásai körében, mivel ebben az esetben kötelező önrész nincs előírva (bár előfordul ilyen kérelem is) annak érdekében, hogy ennek hiánya ne vezethessen a tényleges kilakoltatáshoz. A támogatási összeg lényegében a bérbeadóhoz, a kerületi vagyonkezelőkhöz folyik be hátralékkiegyenlítésként. A legnagyobb ilyen összeg a józsefvárosi vagyonkezelő kasszáját gyarapította, közel **41 millió Ft**-tal. Az angyalföldi, rákoskeresztúri, pesterzsébeti vagyonkezelők közel **30-30 millió Ft** összegű behajthatatlan kintlévőséghez jutottak hozzá ezen az úton (összesen ez mintegy **800** család lakhatása megőrzésének az ára volt), Terézváros, Kőbánya, Zugló vagyonkezelői **20-20 millió Ft** körüli összeghez jutottak ezen az úton.

A Hálózat Alapítvány által megítélt krízis és százezer forint feletti támogatások együttes összege kerületenként (millió Ft)

Más a helyzet a 100.000 Ft feletti támogatási kérelmeknél. Ezek a hátralékok legnagyobb részt a távfűtéshez kötődnek, vagyis a Fővárosi Távfűtő Művek Rt. kintlévőségei. A többi támogatáshoz hasonlóan itt kötelező önrész is van, vagyis ezekben az esetekben a megítélt támogatás tényleges folyósításának előfeltétele, hogy az ügyfél az előírt sajátrészt befizesse. Az újpesti és csepeli lakótelepek lakói igényelték a legnagyobb összegű támogatást ebben a három éves időszakban (**61** és **59 millió Ft**-ot), de az óbudai, újpalotai, kispesti lakótelepeken élők is több mint **40-40 millió Ft**-nyi támogatást kértek és kaptak. A Hálózat Alapítvány összesen **387 millió Ft**-nyi támogatása (csak a 100.000 Ft feletti támogatást igénylők körében) az önrészek befizetésével együtt nem kevesebb, mint **828 millió Ft**-nyi kintlevőség rendezését eredményezte. (Ez máshonnan nézve megfelel annak, mintha a FŐTÁV Rt. (vagy a Díjbeszedő Rt.) a **828 millió Ft**-os behajthatatlan kintlevőség-állományát **53 %**-os áron eladta volna – lényegében behajtási költségek nélkül.)

Elemzésünk elején említettük, hogy a vizsgált háztartások a Hálózat Alapítvány által támogatott hátralékos háztartások csak egy részét teszik ki. Az összes hátralékos háztartás részére nem 604 millió Ft, hanem 1 milliárd 637 millió Ft támogatást nyújtott az Alapítvány. Említettük, hogy ennek az összegnek a végső forrását maguknak a szolgáltatóknak a befizetései, illetve azok kamata biztosította. Az elemzés alapján mintegy **800 millió – 1 milliárd Ft-ra** tehető az az összeg, melyet ezen túlmenően a Hálózat Alapítvány támogatási

rendszere „megmozdított”, saját részként az adós háztartások az adósságrendezés keretében befizettek. Ezzel valamelyest enyhült az adósság-nyomás az érintett háztartásokon, enyhült a szolgáltatók kintlevőségeinek növekedési üteme, nem enyhült, hanem inkább növekedett a szociális szektorban közreműködő adósságkezelő tanácsadókra nehezedő nyomás. Nekik a haszonból eddig a munka jutott.

1 – 13. táblázat
A Hálózat Alapítványtól
krízis támogatást, illetve százezer Ft feletti támogatást igénylők
összetétele a vizsgált tényezők szerint
(1999.02. – 2002.05.)

	Krízis támogatások			**Százezer Ft felettiek**		
A lakás… …komfortfokozata	**Háztartások száma**	**Százalék**	**Kumulált százalék**	**Háztartások száma**	**Százalék**	**Kumulált százalék**
Összkomfort	416	26,2	26,2	1474	95,7	95,7
Komfort	542	34,1	60,3	42	2,7	98,4
Félkomfort	183	11,5	71,8	17	1,1	99,5
Komfortnélküli	448	28,2	100	7	0,5	100
…mérete (nm2)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
- 20	59	3,7	3,7	12	0,8	0,8
20 - 40	839	52,8	56,5	188	11,8	13,0
40 - 60	455	28,6	85,1	882	12,0	70,3
60 - 80	185	11,6	96,8	428	26,9	98,1
80 -	51	3,2	100	30	1,9	100,0
…fűtése	Háztartások száma	Százalék	Kimulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kimulált százalék
Nincs	19	1,2	1,5	1	0,1	0,1
Központi	371	23,3	24,5	1421	95,0	95,1
Gáz+Hagyom.	813	51,2	75,7	50	3,3	98,4
Villany	329	20,7	96,4	4	0,3	98,7
Vegyes	57	3,6	100	20	1,3	100,0
…szobaszáma (egész+fél)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
1	884	55,6	55,6	49	3,1	3,1
1+1	191	12,0	67,7	80	5,0	8,1
1+2 v. 3	36	2,3	69,9	667	42,0	50,1
2	320	20,1	90,1	13	0,8	50,9
2+1 v. 2	38	2,4	92,4	545	34,3	85,2
3 v. több	120	7,6	100	218	13,8	100
A családban… …az együttélők száma (fő)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
1	449	28,3	28,3	49	3,1	3,1
2	366	23,0	51,3	207	13.0	16,1
3	304	19,1	70,4	342	21,5	37,6
4	231	14,5	85,0	356	22,4	60,0
5	133	8,4	93,3	356	22,4	82,4
6 v. több	106	6,9	100	278	17,6	100

…az aktív keresők száma	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0	890	56,0	56	639	40,2	40,2
1	441	27,8	83,8	566	35,6	75,8
2	167	10,5	94,3	275	17,3	93,1
3	61	3,8	98,1	69	4,3	97,5
4 v. több	30	2,0	100	40	2,5	100
…a kiskorú gyerekek száma	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0	690	43,4	43,4	596	37,5	37,5
1	491	30,9	74,3	552	34,7	72,2
2	225	14,2	88,5	308	19,4	91,6
3	107	6,7	95,2	84	5,3	96,9
4 v. több	76	4,8	100	49	3,2	100
…a nyugdíjasok száma	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Percent	Kumulált százalék
0	1049	66,0	66,0	882	55,5	55,5
1	480	30,2	96,2	558	35,1	90,6
2 v. több	60	3,8	100	149	9,5	100
…a munkanélküliek száma	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0	745	46,9	46,9	867	54,6	54,6
1	648	40,8	87,7	531	33,4	88,0
2	167	10,5	98,2	152	9,6	97,5
3 v. több	29	1,9	100	38	2,5	100
Egy főre jutó jövedelem (ezer Ft)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
Nincs	13	0,8	0,8	0	0	0
1 - 10	225	14,3	15,1	156	10,2	10,2
10 - 20	873	55,4	70,5	803	52,4	62,6
20 - 30	373	23,7	94,2	514	33,6	96,2
30 -	91	5,8	100	58	3,8	100
A havi lakbér (ezer Ft)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
Nincs lakbér	0	0	0	850	53,5	53,5
0 - 2	243	15,3	15,3	26	1,6	55,1
2 - 4	454	28,6	43,9	100	6,3	61,4
4 - 6	363	22,8	66,7	181	11,4	72,8
6 - 8	236	14,9	81,6	177	11,1	84,0
8 - 10	149	9,4	90,9	139	8,7	92,7
10 -	144	9,1	100	154	9,7	100
A havi lakáskiadások (ezer Ft)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék
0 - 5	120	7,6	7,6	34	2,2	2,3
5 - 10	444	28,0	35,5	92	6,0	8,3
10 - 15	387	24,4	59,9	309	20,1	28,3
15 - 20	282	17,8	77,6	455	29,6	57,9
20 - 25	184	11,6	89,2	348	22,6	80,5
25 - 30	106	6,7	95,9	160	10,4	90,9
30 -	65	4,1	100	140	9,1	100
Lakáskiadások az összjövedelem arányában (%)	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék	Háztartások száma	Százalék	Kumulált százalék

0 - 25	432	27,4	27,4	117	7,6	7,8
25 - 50	675	42,9	70,3	681	44,5	52,2
50 - 75	301	19,1	89,5	425	27,7	80,0
75 - 100	88	5,6	95,0	168	11,0	90,9
100 -	78	4,9	100	139	9,0	100
Együtt	1589	100		1540	100	

14. táblázat
A Hálózat Alapítványtól
krízis támogatást, illetve százezer Ft feletti támogatást igénylők
hátralékának és támogatásának összege kerületek szerint
(1999.02. – 2002.05.)

Kerület	Krizis kérelmek			100.000 Ft feletti kélrelmek					Együttes összeg (Ft)
	Hátralék=kapott támogatás			Hátralék			Kapott támogatás		
	Átlag (Ft/db)	db	Összeg (Ft)	Átlag (Ft/db)	db	Összeg (Ft)	Átlag (Ft/db)	Összeg (Ft)	
1	292.407	3	877.223	214.646	1	214.646	108.130	108.130	985.353
2	0	0	0	244.073	3	732.221	136.622	409.867	409.867
3	376.143	14	5.266.012	545.172	178	97.040.632	256.447	45.647.600	50.913.612
4	0	0	0	568.611	236	134.192.218	259.097	61.147.044	61.147.044
5	250.000	1	250.000	323.476	5	1.617.384	166.311	831.557	1.081.557
6	100.678	176	17.719.429	253.311	2	506.622	127.040	254.080	17.973.509
7	122.112	39	4.762.406	343.695	6	2.062.173	142.741	856.451	5.618.857
8	136.283	299	40.748.668	388.973	10	3.889.736	169.317	1.693.178	42.441.846
9	99.362	82	8.147.704	515.085	27	13.907.301	263.728	7.120.670	15.268.374
10	140.679	155	21.805.247	443.457	72	31.928.959	187.508	13.500.598	35.305.845
11	0	0	0	503.866	72	36.278.379	246.514	17.749.075	17.749.075
12	67.222	4	268.891	0	0	0	0	0	268.891
13	110.728	256	28.346.445	465.724	61	28.409.199	224.545	13.697.272	42.043.717
14	139.210	149	20.742.296	474.806	65	30.862.426	208.547	13.555.614	34.297.910
15	208.259	32	6.664.293	492.685	176	86.712.608	231.697	40.778.787	47.443.080
16	93.598	1	93.598	524.846	4	2.099.384	348.358	1.393.432	1.487.030
17	229.972	129	29.666.389	508.795	58	29.510.160	241.152	13.986.862	43.653.251
18	248.891	1	248.891	549.850	118	64.882.417	263.243	31.062.675	31.311.566
19	255.485	1	255.485	630.369	154	97.076.922	311.181	47.921.970	48.177.455
20	261.415	106	27.710.042	533.303	46	24.531.940	248.559	11.433.731	39.143.773
21	282.917	9	2.546.260	600.393	220	132.086.460	266.611	58.654.500	61.200.760
22	184.603	5	923.018	405.564	23	9.327.978	201.449	4.633.345	5.556.363
23	0	0	0	239.435	2	478.871	122.586	245.172	245.172
Együtt	**148.455**	**1462**	**21.7042.297**	**538.238**	**1539**	**828.348.636**	**251.255**	**386.681.610**	**603.723.907**

15. táblázat
A Hálózat Alapítványtól
krízis támogatást, illetve százezer Ft feletti támogatást igénylők
hátralékának és támogatásának összege az egy főre jutó jövedelem szerint
(1999.02. – 2002.05.)

Egy főre jutó jövedelem (ezer Ft/fő)	Krízis kérelmek			100 ezer Ft feletti kérelm			
	Hátralék = kapott támogatás			Hátralék			
	Háztartások száma	Összeg (Ft)	%	Háztartások száma	Összeg (Ft)	%	Háztartások száma
nincs	13	1987493	0,9				
- 1o eFt/fő	206	31663574	14,7	156	86 908 142	10,6	156
1o – 2o eFt/fő	796	118071459	54,7	803	423 716 680	51,5	803
2o – 3o eFt/fő	347	52048533	24,1	514	280 465 064	34,1	514
3o – 4o eFt/fő	77	10998361	5,1	54	29 360 487	3,6	54
4o – eFt/fő	9	962557	0,4	4	3 086 642	0,4	4
Együtt	**1448**	**215731977**	**100,0**	1 531	823 537 015	**100,0**	1 531

16. táblázat
A Hálózat Alapítványtól

		Hátralékösszeg (ezer Ft)											Együtt
		- 49	50 - 99	100 – 199	200 – 299	300 – 399	400 – 499	500 – 599	600 – 699	700 – 799	800 – 899	900 -	
Krízis kérelmek	**db**	221	434	435	265	36	40	11	6	6	8		**1462**
	%	*15,1*	*29,7*	*29,8*	*18,1*	*2,5*	*2,7*	*0,8*	*0,4*	*0,4*	*0,5*		***100,0***
100 ezer Ft feletti kérelmek	**db**			32	199	353	243	208	166	114	78	147	**1540**
	%			*2,1*	*12,9*	*22,9*	*15,8*	*13,5*	*10,8*	*7,4*	*5,1*	*9,5*	***100,0***
Együtt	**db**	221	434	467	464	389	283	219	172	120	86	147	**3002**
	%	*7,4*	*14,5*	*15,6*	*15,5*	*13,0*	*9,4*	*7,3*	*5,7*	*4,0*	*2,9*	*4,9*	***100,0***

krízis támogatást, illetve százezer Ft feletti támogatást igénylők hátralékának összege
(1999.02. – 2002.05.)